

Waterhyacint

Pontederia crassipes (synoniem *Eichhornia crassipes*)

Laatste update: 03-01-2024

[Waterhyacint](#) is een drijvende waterplant met bladstelen tussen de 6-30 cm lang, deze bladstelen zijn aan de basis opgezwollen. De bloemen lijken op die van hyacinten. In ons klimaat bloeit de plant nagenoeg niet.

Waterhyacint kan met andere drijvende waterplanten verward worden, zoals de uitheemse watersla en grote vlotvaren of de inheemse kikkerbeet en krabbenscheer. Een tabel met de verschillen tussen de diverse soorten vindt u [hier](#).

Foto: Johan van Valkenburg (NVWA)

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2023

Bestendige populaties van waterhyacint komen alleen voor in Spanje, Portugal, Italië en Frankrijk. Waterhyacint sterft af bij langere perioden met een temperatuur beneden 5°C en kan zich daarom alleen vestigen in het zuidelijk deel van Europa.

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

In warmere gebieden van Europa heeft waterhyacint grote effecten op inheemse soorten. De plant vormt snel dichte matten en daardoor worden inheemse planten verdrongen. Onder een gesloten plantendek ontstaat zuurstofgebrek en daardoor een slechte waterkwaliteit, wat op diverse dier- en plantensoorten een negatieve invloed heeft.

Effect op ecosystemendiensten

De dichte matten van waterhyacint kunnen in warmere gebieden de doorstroming van watergangen belemmeren en waterinlaten verstoppen.

Overige effecten

Het verschijnen van waterhyacint leidt tot een toename van muggen en slakken, waarvan sommige soorten een tussengastheer zijn van de verwekkers van malaria en bilharzia. Hierdoor neemt de kans op deze tropische ziekten in warmere delen van Europa toe.

Naast economische schade door verstopping leidt een dicht bladerdek van waterhyacint ook tot een veel grotere verdamping, waardoor er aanzienlijke waterverliezen ontstaan in waterreservoirs.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van de waterhyacint op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2023

Waterhyacint komt in heel Nederland verspreid voor, maar sterft af in de winter. De plant kan zich daarom niet vestigen in ons land. Er is sprake van een daling in het aantal waarnemingen nu de plant al langere tijd niet meer wordt verhandeld.

Effecten

Zie onder '1. Aanwezigheid en effect in Europa'.

In Nederland ontstaan alleen in warme zomers lokaal vegetaties met waterhyacint. Waterhyacint heeft niet of nauwelijks effect op Nederlandse natuurgebieden.

3. Wet- en regelgeving

Waterhyacint staat sinds augustus 2016 op de Unielijst van invasieve exoten ([EU-verordening 1143/2014](#)). Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheersen dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen. Voor plantensoorten die veel aanwezig zijn in particuliere tuinen, zoals de waterhyacint, geldt dat verspreiding naar de omgeving moet worden voorkomen.

Het houden van deze soorten in botanische collecties is alleen mogelijk voor (wetenschappelijk) onderzoek of ex-situ bewaring. Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd bij [RVO.nl](#).

4. Wat te doen?

Het verwijderen van planten is de meest effectieve maatregel om verdere verspreiding naar de omgeving te voorkomen. Verwijdert u uw planten, gooi deze dan niet weg in de natuur, maar bij het groenafval.

Alternatieven voor deze en andere invasieve tuinplanten vindt u op [tuinernietin.nl](#).

Provincies zijn verantwoordelijk voor het nemen van eliminatie- en beheersmaatregelen voor soorten op de Unielijst, wat zij kunnen doen samen met water- en terreinbeheerders en anderen. Informatie over mogelijke managementmaatregelen is te vinden in dit [rapport](#).

Meldingen van de waterhyacint in de natuur kunnen worden doorgegeven via [waarneming.nl](#).

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

Waterhyacint is oorspronkelijk afkomstig uit het Amazonegebied in Zuid-Amerika.

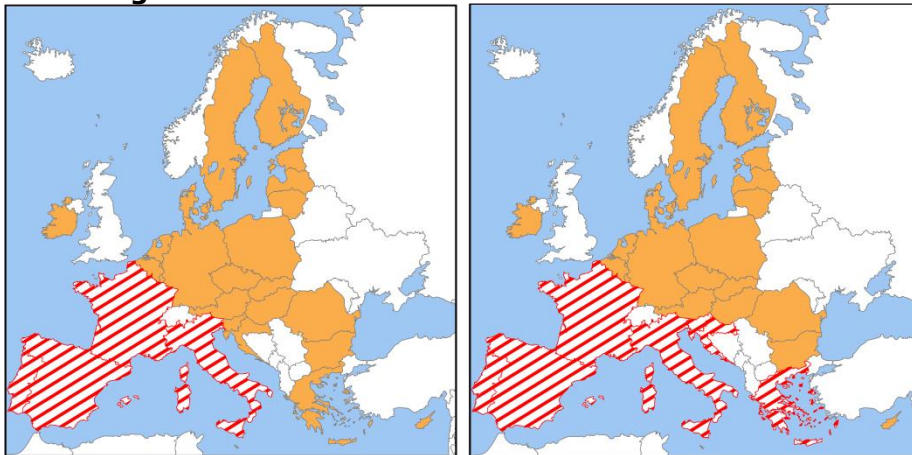
Habitat

Allerlei stilstaand of langzaam stromend water. Waterhyacint groeit optimaal in voedselrijk, niet-beschaduwde water.

Introductieroute Europa

Voordat het importverbod van kracht werd, werd waterhyacint geïmporteerd voor de handel in vijver- en aquariumplanten. De planten komen in de natuur doordat mensen overtollige planten weggooien in openbare wateren. Onopzettelijke verspreiding treedt op doordat de plant blijft hangen aan onder andere boten en vistuig.

Aanwezigheid in de EU

Links: Gevestigd in de EU in 2023 (rood gearceerde landen). Bron: [EPPO, 2023](#). Rechts: mogelijke vestiging in de EU (rood gearceerde landen). Bron: [Europese risicobeoordeling](#). In oranje zijn de overige EU-lidstaten aangegeven.

Introductieroute Nederland

Import voor de handel in aquarium- en vijverplanten.

Aanwezigheid in Nederland

Stand van zaken in 2023: in de zomermaanden zijn er regelmatig meldingen van waterhyacint in heel Nederland, met name in stedelijk water. De plant sterft echter af in de winter en vestigt zich dus niet. Ook is er sprake van een daling in het aantal waarnemingen sinds de plant niet meer verhandeld mag worden.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 1917.

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De kans op introductie is sterk verminderd sinds de plaatsing van waterhyacint op de Unielijst in 2016. Het Nederlandse klimaat is niet geschikt voor de waterhyacint, de plant sterft af in de winter en kan zich daarom hier niet vestigen.

6. Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

Expertpanelbeoordeling 152 invasieve Exoten, 2015. NVWA. [Bijlage Datasupplement 6: Planten \(zoetwater\)](#).

7. Bronnen

- CABI, 2023. [Eichhornia crassipes](#). In: Invasive Species Compendium. Wallingford, UK: CAB International. Bezocht op 03-01-2024.
- Coetzee J & Hill M, 2019. [Information on measures and related costs in relation to species included on the Union list – Pontederia crassipes \[Eichhornia crassipes\]](#). Technical note prepared by IUCN for the European Commission.
- Coetzee JA, Hill MP, Ruiz-Téllez T, Starfinger U & Brunel S, 2017. [Monographs on invasive plants in Europe N° 2: Eichhornia crassipes \(Mart.\) Solms](#). Botany Letters 164(4), 303-326.
- EPPO, 2023. [Pontederia crassipes](#). In: EPPO Global database, Paris, France. Bezocht op 03-01-2024.
- Nederlands Soortenregister. [Waterhyacint](#). Bezocht op 03-01-2024.
- Q-bank. [Pontederia crassipes](#). Bezocht op 03-01-2024.